

يىل : ۱ صائى : ۱

يىلانى

عثمانلى مملكتى ايچون ۱۲ غروش
روسىيە و عجمستان ايچون ۲ روبلە
باشقى مملكتلر ايچون ۵ فرائى

صايدى ۱۰ پارەيە

خلفە دوغرو

هفتدە بر، نوزن بوردى، لوقىن مېقايىر

۲ مايس ، ۱۳۳۹

مىرى : مېرول ساهر

اداره خانه :

استانبولده نور عثمانىيە جاده سنده

• : نومرولى « تورك بوردى »

قايانمش اولديني حالده بزحالا صنعت و تجارتك دگرني
بيلمه يورز. بيلمه ديگمز ايچون ده ايشته بويلا آج و چيلاق
قاليورز؛ ذليل و سفيلى اوليورز. فرنكلره، يابانچيلره
كلنجه: اونلر بزم طور اغزده يتيشن شيلرى اللرمزدن
اولوباسنه ساتون آيورلر. كندى مملكتلر ينه كوتور بيورلر؛
قابريقلر نده ايشيلورلر، صوگرا ينه بزه آغير نجلا تونه
صايبورلر. بزم پارامزله بولمزله زنگين اوليورلر و بختي يارجه
ياشايبورلر. باري سز لر، صنعت و تجارت اهلى اولكزده
بزم محتاج اولديغمز شيلرى ياپكز، بزلرى فرنكلره،
يابانچيلره، كوله اولمقدن قورتار كز. آه هيچ اولمزه
چو چوقلر كزك قونداقلىنى، جنازه لر كزك كفنلرني
اولسون كندى كز ياپكز.

محمد امين

گودهلى محمد

اختيار بر ماونه چيدن بر حكايه ديگله مشدم، غايت
ساده، كوچوك بر حكايه. فقط مملكتك شيمدى به قدر
باقميز لقدن او كولماز بر حاله كلش بونجه ددرلندن شو
ماثوناچيلرك حصه سه دوشن پارچم سنك پك آيچق، پك
آيچقلى بر تصويرى اولديغندن اونى اونو تمام، صاقلارم.
بو كوچوك حكايه يي سز ده نقل ايده يم؛ اما بيلمم كه
اوندن بيم طويديغ آيچي طويه جقمي سكر؛ چونكه بونى
سز بيم اغزمنن ديگليور سكر. بن ايسه اونى بر آقشام
اوستى سولر قارادمش، اورته لاهه آقشامك غريبلىكى
چوكش بولوندينى بر زمانده بر اختيار، دردى بابانك
ديلدن ديگله مشدم.

سرين بر سوك بهار آقشامى ايدى. يوكسك،
سرت برگون طوغيسى يلى لمانك سولرىنى قارشيدىر.
بيوردى. اسكى كوپريدن ياواش ياواش كچركن، پارمقلىك
كنار ينه ييغيلمش بر غلبه لى گورد؛ كو برينك گوزنده
طيقيلمش، بر برينه ياصلانمش قورطوله ميان ماثونالرى
سيز ايدى يورلردى. تيزجه بر ايشي اوليسانلر كي بنده

قول ايت ني اويگه،
او كسوز كوكل سويته؛
قوغه ني قايدن
صو دو كيم الكه.

دوغرى سنى سويلرم،
نه عرض قالدى نه يرم؛
بر لقمه يي آجيمه
يورده كى بن يرم.

درد طرفم قاراڭلىق،
بوى عجب انسانلق؛
هر بر قانى قابلى
هانى اسكى اعيانلق.

نه ايشيق وار، نه صدا
نه مرحمت، نه وفا
سويلا بكا ياربى
بو نه عالم، نه دنيا؟

[۱] آفا كرموز

گيدىگمز فسلىر ياپارلر، آناكك باجيك ايچون اصهار.
لاديني شاللىر ياپارلر، سزك يارين اورگون كوجه جككز
قيشلاغك اوورالنده يتيشن پاموقلرله بزم مسلمانلرلك
فسارمه. صاردىغمز صارقيلارى ياپارلر؛ سنك صيرنگه
گيديكك گوملكبرى ياپارلر، كيملىرى ياپارلر؛ فرنكلر
ياپارلر، يابانچيلر ياپارلر، اوغلام. بونلرى بزيچون يايبيورز
اويله يي؛ چونكه بزلر يالگز قيلمزلك حقيله گچينمك، فتح
ايتديگمز مملكتلردن الدىغمز غنيمت ماللريله، خراجلرله
ياشامق بولنى طومشوق. صنعت و تجارت اهلى اولمقدن
اوزاق طور مشدق. بوگون زمان دگيشمش، قيلم حقيله
گچينمك، غنيمت ماللريله، خراجلرله ياشامق بوللرى

[۱] ايكنجى صايبده كي بايراق توركيسى ده آفا كوندوز
بكك ايدى.

اوج

— ۲ —

آه قارداشم ، اُدرنهني اونوتما !

گوزل گوگى اوج ايرماغاڭ اوغراغى ،
هر برىك صوبى شهيد قانى قوقان بر كوتز ؛
هر نه اكسهك آلتىن ورير طوراغى ؛
اونك يشيل باغلىنه جنت ديبور شاعرلر ...

ايمراطور آدرينهك پايىسى ،
آل عثمان خاقانلرى اللربله سولتمش ،
پايختك آروپايه قايىسى ،
چليك كې قلعهلرله كيدلنمش ، گيزلنمش .

بوندن بشع يوز آتمش سكر ييل اول
لالا شاهين ، آرقهسند كوزى ييلماز بر اوردو ،
اونى آلدى دشمنلردن ؛ بوگوزل
دولتلك طقسان سه تختى اورده قوردولى .

اوراده يادى پادشاهك سمرانى ؛
جمه كوتى ، اذان سسى كوكه آقبن ايدركن ،
اولو خاقان آت اوستده جامع كيدركن
هپ ملكلر سير ايدردى آلايى ...

شيمدى آرتق نه ملك وار ، نه اذان .
ايكى يوزه ياقبن جامع ، يكرىمى ايكى مدرسه
آت باغلاندى ، پوت طاقيلدى ، اولدى آخير ، كايسه .
نه قدر چوق ، نه قدر چوق قيز ، قيزان

بولغازلرك دوداغيله كيرلدى ؛
يوحه اسلام ناموسنى ياقدى كيرلى قوجاقلر .
جامعلرده شراب ايجوب تبخيركن آلچاقلر
اچلنن هر كس اكك ديلدى .

طوراقلرى شهيد قانى صولادى .
اوت چيكركن ، آغاچ بركن خسته ، جانمىز عسكرلر ،
اُوباسارق پايلا چالان ، قان سومورهن هر نفر
بيلكنه بر صيرما صاج دولادى ...

سلطان مراد جنتده دوگونبور بو حاله ،
لالا شاهين يوزه كنى داغلايور ،

معمار سان ايچين ايچين آغلايور ...

آه بوقدر سفيلى اولق كليميدى خياله ؛

بش بوچوق آي كوكس گردى ، ناموسكى قوردوى ،

سورو سورو تپهلدى بولغارى ؛

تسليم اولدى ، فقط آلتى يوقارى .

سن آلچاقك ، اُى قارداشم ، اونوتورسه بو يوردى .

صاقين صاقين اُدرنهني اونوتما ؛

اوج المانك وقى كايىر ، سن كينكى اويوتما ... !

۲۰ نيسان . ۱۳۲۹

جه رى

صوقولدم . درت بش يوكى ماثونا كنديليرنى واپورلردن ،
صولردن قورتاردهمبولردى . ماثوناچيلر اللرنده كى
قانجهلربله اوتيه برىيه طايانهرق و بربرينه باغريشهردق
چيغمعه چاليشيورلر ؛ فقط بريادن روزكارله سرتلشن ،
قاريشان آقيني ، بريادن اسكلهه ياناشمغه و قالمقغه
چاليشان ايكى شركت واپورينك صولرى زواليليرى
براقيوردىكه بريول آچيلسين . كتىروب بربرينك اوسته
دوشويوردى .

اونلرك بو حالليرنى ؛ چكدكارى مشقتك بىك دولوسنى
هرگون گودرسكز . بو ادبجغزلر دكزلرله ، روزكارلرله ،
انسانلرله بوغوشولر . بركت ورسون تاكرى ، اتمكى
آلتك تريه قازانلرله قوت ، صبر و تحمىل و بريور ،
يوقسه بو واپورلرك اوگندن قاجق ، هرديقه شورادن
بورادن چيقوب اگله نيورگى دودوك چكدرك باغيران ،
سوكهن يونان رومور كولردن صاقينمق و بويه جه بريادن
صولر ، روزكارلرله اوغراشوب بريادن انسانلرك انصار
فيلقلارندن قورتولمق ، قورونمق چكلىير دردلردن
دككدر .

اوراده ، كوزمك اوگنشدن قورتولمق ايسته دكجه

صوگره اولدی . او محبوسده ایگله دیکه اوده تازه قاریسی
ایچلندی ، قوجه سنک آرقه سندن چوق قالمادی . شیمیدی
بزده بر تهرلی وار .

— سنک شیمیدی ماوناك يوقی ؟

— یوق . . چو چوق محبوسه گیردکن صوگره
کدیگی صندق ، شورایه بورایه دعویاه ویردک . شیمیدی
اختیار یاشمده باشقه سنک ماونا سندن جالی شیرم .

برابر کوپری نی کچوب قره کویه گیدنجه یه قدر بگا
هپسی اگلا ندی .

کندیسنه گوده لی حسین ، اوغله گوده لینگ محمد
دیرلر ایمش . بابا اوغل بر ماونا ده جالی شیرلر ایمش .
بابان قاله یاغ قاشنده بر گدکاری وار ایمش . بر گون
ناصله ریختیم اوگنده بر یوک مسئله سندن دولانی یونانی
بر قایدانه آرلرلنده بر قوغا اولمش . محمد اوصولو ، سس سز
بر چو چوق ایمش . باباسنی دنگله مش ، قایدانه برشی
دیمه مش . فقط بو قایدان بوندن صوگرا دکرده ، قاراده
نه وقت محمدی گورسه آصیلیر ، جانار بیندیر ، صولره
قایدیرر . کاه بر وایوره صیقشیدیرر ، گاه اغیز ایله
سویله مدک سوز قوماز ایمش .

بر گون ینه غلطده بر تبحارک او طه سنده راست
گلمش ، محمد آغزیننه گلن هذیانی ایمش . گدی بکگز
قالقه جق آتمک کیزی آلکزدن آله جفز ، سز باته جقسگر
دیمش . سزی بو حالده قومیه جفز ، بزده یوک آله جفز
دیهه باغیرمش . محمد بوتون بونلری باباسنه آگلا تمش :

— توبه آلدن بر قضا جقه جق ، گیت اوصولره
اصنافه آگلات ، بر چارمه نه باقینلر . دیمش واو گیجه
آتمک ییمه مش ، بر قاج گون هپ دوشونمش .

هله بر گون اونو قولوبده کهایا یله قونوشور گورونجه
بوتون بوتون دوشونجه یه وارمش . اصنافه اوتیه بری یه صورتمش :

— بو حریف کهایا یله نه گوریشیورکه ؟

هیچ کیسه برشی بیلمیشورمش ! . آقشام اوستی
باباسنی بولمش .

— بو حریف بو گون کهایا یله گوروشیوردی ،

بر برینه قاریشان بوماونا نازده جالی شان آدم لک آتمک لری
نه قدر گوچلکه قازانه یلده کاری گوریشوردم . و دالغین
دالغین دوشونورکن آرقه دن بر رومورکور بیتشیدی .
صانکه بوزواللینر ایسته رلرسه قاجیه یله جکر مش گی
اونلره متصل دودوک چکده ک آز یولله یاناشدی . او
زمانه قدر شرکت قایدانلرینه باغیران ، یالواران ماونا جیلر
بوسفر یوکا دوندیلر . هم جالی شیرلر ، هم (صوقولما)
دیهه باغیریشورلردی ؛ فقط او هیچ آلدیر میه رق ماونا ناردن
برینه طایاغه باشلادی . صولرده یاردیم ایدیوردی .
ماونا جی دیرکنی ایندیرمه وقت بوله مدی ؛ جانر دایارق
قوبوب دوشن سرن آرقالیدی ماونا ناک ایچنده جالی شان
برینک باشنه اینیوردی .

— حسین ! قفا ئی قوللا ..

باشمی چویردم ، باقدم ؛ یانمده اصنافدن اختیارجه
بر آدم ماونا جی یه باغیریشور ، وحیرته کوردمکه بوزواللی
اختیار آغلیوردی .

شاشدم . هیچ بویه بر آدمک آغلادینگی کورما مشدم ؛
فقط کندیسندن برشیی صورده میه رق دالغین دالغین دکرک
قاراصولرینه باقدم .

« نه اوله بایلر ، بو اختیار نهدن آغلارکه ؟ » دیه
دوشیوردم . باغیریشه ، چیغریشه بیک مشقته قورتوله .
بیلن ماونا جیلر چکیلا کدن صوگره خلق طایغلیوردی .
کیسه اوزواللینگ آغلادینگ فرقنه وارما مشدی . گوز
یاشلرخی بگیله سیلرک اوده چکیلوب گیده جکدی ؛ آنجق
بن دها زیاده دایانه مدم .

— اختیار نیچون آغلادک ؟ دیه صورتمم .

بگا باقدی ؛ صوگره تکرار گوزلرخی سیلرک جواب
ویردی .

— براو غلم واردی ؛ عقلمه گدی ، ایدی ، بوراده
بیگیت بر اوشاق قوربان ویردم .

— اوغلك بوغولدمی ؟

— خایر ، دیدی ، قورتولدی ، اما آلدن بر قضا
چیقدی . گنجلکه بر خطا اینتدی . بزی باطیران رومورکورک
قایدانی اولدیردی . محبوسه آندیلر ، اوچ سنه یانیدی ،

آله پيراقش، برشي ديسهك تيز آلدن برقوبل طافار، قاينغي باغلار، يولسز ايدرلر، نوبت ورمزملر.

اختيار كندى حاليه، كندى ديدله شو اصفافك خرابلغى، پریشانلىقى، بوزغونلغى بگنه گوزل آكلاتدى. اسكى قاعده، اصفافك قديم قانونى ييقلش و برينه يكي هيچ برشي ياييلماش. بوتون بوزواللى اصفاف بش اون كيشيك آله دوشمش. و نه قدر يازيكة حكومت ده تحصيلدارلق ديش، كندى قوتى بونلرك آلرينه پيراقش؟. زوالليرك نه فقرالرينه ورمجك بش پاره لرى وار، نه كنديليرنى دوشونه جك حاللرى ...

شيمدى بر خير صاحي چيقوب يول گوسترسه، اوتەدن آغالر قارشى چيغه جق، اصفاف قورقوتە جق، شكيت ايدە جك، - يا گلشدر - ديهه جك. چونكه اونلر اصفافك بو حالده، بويه كور، بويه سسسز قلمديغى ايستەرلر. حالبوكه دنيا طور ديور، هرگون يكله شيدور. بو حال ايله زواللى گوده لنيك محمدك دوشونديكي طوغرو چيغه جق، بوصعت آلدن كيدە جك، ييانجيلرك، دشملرك آله گچه جك. ديمك محمد بوتون بوردلرى گورمش. بونلردن قورقش، فقط آكلاتە مامتسدى. قرە كويدە اختياردن ايرلدم.

بلكه بوگون بوتون ماونا جيلار گوده لنيك اوغلنك ناصل اولوب بر آدم اولدريدگى، صوكره بر طول قادين ايله بر يقيم براقه رق حبس خانه ده اولديگى اونوشملردر. بو، اوقدر اسكى برشي اولمدينى حالده ده اوزمان بيله اهميتسز كورولمش و خاطرلردن چيغمشدى.

لكن بن گوندن گونه چوغالان اورومور كورلرى گوردكجه، اويانجي، دشمن گمبارنيك جالشدقلىرى و بويچاره اصفافك براق عقلتز انسان آلدە گوندن گونه پریشانلىقى، داغيدلغى طويدنجه محمدى اونوتاميورم. اونك ايچون نزمان اقشام صولرنده دكترلر باقسه م اونك اختيار باباسنك آقان گوز ياشليرى، صوكره بيلمه مزللك ايله ياواس ياواس باتوب كيدن بر صنعت ارقه مندن يتيم قالان جوجوقلى، طول قالان قايينلرى كورر، دردله تيرم.

بونده برايش وار. اصفافك آتمكنى صاته جقلمر، بريغين فقرا بوراده قالمه جق. بن قارشام، ديش.

باباسى ده كيتمش اصفافه سويله مش؛ فقط دگل شبهه اتمك، بر حقيقت بيله اولسه كه يادن حساب صورمق كيمك حدينه دوشمش ...

او زماندن صوكره جوجوق بونى درد ايتش. بركون ينه بويه هوا سرت اسيدور ايتش؛ واپور قارنده گچ قالمش. اسكه يه يوكلى دوزكن او يونانى قايدان تام كوبرنيك گوزنده كدمش پندرمش، دوبا بريادن دايامش، ماوناده براز ويران ايتش، صوايتش قاينامش. اختيار آكلاتيوردى:

— بن رومور كوره صاريلدم، جوجوق ده چيقدى. ده ا بريانه باقازدن شاهين كى آنلادى، قايدانى بوغازندن قايدىنى كى برە چالدى. يونانليك قفاسى بر دميره مى گلدى نه اولدى، جاني چيقوردى.

جوجوغى ايجريه آيديلر، اويانه بويانه صاواشدق، قورتارەمدق. محاكمه محاكمه ديركن اون بش سەيدى كيتدى. ايتشه اختيارك حكايه سى بو قدر جق. اولك اختيار آجيقلى حالته يوره كم صيرلادى.

— باباسزه اصفاف باقازمى؟ ديدم.

— خار، ديدى، او بر زمان ايتش. آغالر طويلا نيرلر، قاينغي باتانه يارديم ايدرلر ايتش. خسته سته صاغنه باقارلر، يتشيرلرمش. شيمدى نزهده؟ آغالر كندى ايشلرينك دوندېگنه باقار، بيلداكلىنى ايشلرلر. بر زمان اورته صانديغى پايديلر، هر كس پاره ويردى؛ صوكره بركون آجديلمر، بوش چيقدى.

اوللرى، آغالر لونجه ايدرلردى؛ قهوه لره خبر كيدز، اصفاف ييغليمر، اوصولر قونوشور، گنجلر ديگلمر، اما اوزمانك اوصولرى حقيجزلردى. شيمدى اغالرك ايتش: زوره قالدنجه ينه لونجه ايدرلر، اما كنديلرى سويلر، كنديلرى ديگلمر؛ نه باش وازنه آياق..

— اصفاف بو حاللارى بيلميورمى؟

— اصفاف بيلمه ده نه ياهه جق كه ذاتا اصفاف قورقار.

تحصيلدارلق اونلرك آلدە، دولت تحصيلدارلغى اونلرك